

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/100/2022
Identifikačné číslo spisu: 2519201181
Dátum vydania rozhodnutia: 19.06.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Sluk
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:2519201181.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne L. F., narodenej Q., zastúpenej advokátkou JUDr. Alenou Korpášovou, Piešťany, Rázusova 11, proti žalovanému O. F., narodenému Q., zastúpenému advokátkou JUDr. Andreou Hauptvogelovou Hudcovičovou, Piešťany, A. Hlinku 58/81, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pôvodne vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 22C/55/2019, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 26. októbra 2021 sp. zn. 23Co/42/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Piešťany (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením z 8. decembra 2020 č. k. 22C/55/2019-323 odmietol žalobu a priznal žalovanému proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

1.1. Súd prvej inštancie v rámci prípravy na pojednávanie zistil, že žaloba bola urobená vo forme prílohy e-formulára elektronickými prostriedkami bez autorizácie podľa osobitného predpisu. Vyplnený e-formulár, označený ako žaloba, neobsahoval ani časť textu žaloby, ani žalobný petit, a teda sám osebe, t. j. bez príloh, nespĺňal náležitosti žaloby podľa § 127 ods. 1 a § 132 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Žaloba nebola v danom prípade dodatočne doručená ani v listinnej podobe, ani v elektronickej autorizovanej podobe v lehote 10 dní podľa § 125 ods. 2 CSP. Žaloba bola iba „obyčajným“ naskenovaným dokumentom, ktorý nebol ani podpísaný zaručeným elektronickým podpisom, ani kvalifikovaným mandátnym elektronickým podpisom, ani nebol urobený vo forme zaručenej konverzie pôvodného originálu v listinnej podobe podľa § 36 ods. 3 zákona o e-Governmente a vyhlášky č. 331/2018 Z. z. o zaručenej konverzii. Súd prvej inštancie poznamenal, že na dodatočné doručenie podania vo veci samej postupom podľa § 125 ods. 1 CSP súd nevyzýva. Vzhľadom na skutočnosť, že obom stranám už vznikli trovy konania spojené s vyjadreniami podľa § 167 ods. 2 až 4 CSP (zaslanie žaloby na vyjadrenie, zaslanie tohto vyjadrenia žalobcovi na tzv. repliku a následné zaslanie repliky žalovaného na tzv. dupliku), v súlade s princípom

spravodlivosti (čl. 2 CSP) bolo nevyhnutné na daný prípad analogicky (čl. 4 CSP) aplikovať príslušné ustanovenie § 129 ods. 3 CSP o odmietnutí podania vo veci samej, avšak bez predchádzajúceho vyzývania na odstránenie väd uznesením, rešpektujúc ust. § 125 ods. 2 CSP, podľa ktorého, na dodatočné doručenie podania vo veci samej súd nevyzýva, že po márnom uplynutí 10-dňovej lehoty na jeho dodatočné doručenie v zákonom akceptovanej podpísanej podobe sa na podanie vo veci samej už neprihliada. Žalobu z tohto dôvodu ani nemožno dodatočne doručiť v lehote na podanie odvolania proti uzneseniu o odmietnutí žaloby, čo by bolo možné pri odmietnutí žaloby z iných dôvodov podľa § 129 ods. 4 CSP.

1.2. K odmietnutiu podania vo veci samej spravidla dochádza skôr, než je toto podanie doručené protistrane. Preto zákon ani výslovne neupravuje rozhodovanie súdu o trovách konania, ktoré skončilo odmietnutím žaloby ako neúplného, príp. nezrozumiteľného podania vo veci samej. Už vôbec zákon nepočíta so situáciou, kedy súd doručí protistrane žalobu, na ktorú sa zo zákona neprihliada, čo sa však stalo v tomto spore. Z toho dôvodu považoval súd za spravodlivé, ako aj v záujme právnej istoty strán sporu (čl. 2 CSP) rozhodnúť samostatným uznesením o neodstrániteľných nedostatkoch žaloby, na ktorú sa inak neprihliada podľa § 125 ods. 2 CSP a žalobu odmietnuť za analogického použitia ust. § 129 ods. 3 CSP (I. výrok). Keďže uznesenie o odmietnutí žaloby, ktorá je podaním vo veci samej, je zároveň konečným rozhodnutím, v súlade s ust. § 262 ods. 1 CSP, rozhodol súd aj o nároku na náhradu trov konania, pričom na daný prípad aplikoval analogicky a primerane (čl. 4 CSP) ust. § 256 ods. 1 CSP, ktoré je obsahom a účelom najbližšie posudzovanej právnej veci na účely rozhodnutia o trovách konania a priznal žalovanému proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (II. výrok), pretože odmietnutie žaloby, ktorým sa konanie končí, procesne zavinila žalobkyňa tým, že žalobu urobenu elektronickými prostriedkami bez autorizácie podľa osobitného predpisu dodatočne nedoručila v zákonnej 10-dňovej lehote v listinnej podobe, ani elektronickej podobe s autorizáciou podľa osobitného predpisu.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“), na odvolanie žalobkyne, uznesením z 26. októbra 2021 sp. zn. 23Co/42/2021 potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. o nároku na náhradu trov konania a rozhodol, že žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

2.1. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý druhým výrokom priznal žalovanému proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. V preskúmanom prípade išlo o situáciu, kedy konanie neskončilo vydaním meritórneho rozhodnutia (najmä rozsudku vyhovujúceho žalobe, prípadne čiastočne vyhovujúceho, resp. žalobu zamietajúceho), ale došlo k odmietnutiu žaloby z procesných dôvodov. K odvolacej námietke žalobkyne, že jej postup pri podávaní žaloby na webovej stránke bol správny, je nevyhnutné uviesť, že v prípade, že žalobkyňa bola presvedčená o tom, že žaloba spĺňa všetky zákonné náležitosti, mohla podať odvolanie proti uzneseniu (aj) v časti prvého výroku, ktorým bola žaloba odmietnutá, čo však neurobila. Prvý výrok uznesenia, ktorým bola žaloba odmietnutá, nadobudol právoplatnosť, čo sa spája s atribútmi záväznosti a nezmeniteľnosti. V dôsledku existencie prekážky rozsúdenej veci nie je možné opätovne skúmať, či žaloba spĺňala všetky zákonné náležitosti. Preto skutkové okolnosti vrátane odkazu na ustanovenia zákonov uvedené žalobkyňou v odvolaní, ktoré by mali preukázať správnosť postupu žalobkyne pri podávaní žaloby, sú pre posudzovanie správnosti napadnutého uznesenia v časti nároku na náhradu trov konania irelevantné. K odvolacej námietke žalobkyne, že žalobkyňa, resp. právny zástupca nemal z čoho usudzovať, že žaloba nie je podpísaná, je nevyhnutné sa vyjadriť, že žalobkyňa bola v súdnom konaní zastúpená právnym zástupcom, ktorý je právne znalý, a teda správne mal poznať a aplikovať relevantné všeobecne záväzné právne predpisy na uvedený prípad, pričom žalovaný nemal žiadny podiel na zavinení toho, že žaloba nemala všetky zákonné náležitosti, v dôsledku čoho bola žaloba súdom prvej inštancie odmietnutá. Vedený týmito úvahami, odvolací súd vyhodnotil odvolacie dôvody žalobkyne ako neopodstatnené, a keďže neboli zistené ani žiadne nedostatky v postupe súdu prvej inštancie, na ktoré by mal odvolací súd prihliadnuť z tzv. úradnej povinnosti (§ 380 ods. 2 CSP), preto uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti nároku na náhradu trov konania ako vecne správne potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, jeho prípustnosť vyvodzovala z

§ 420 písm. f) CSP. Navrhla, aby dovolací súd zrušil uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu, keď bez ďalšieho svoje rozhodnutie o výroku o náhrade trov konania odvodil od prekážky rozsúdenej veci spočívajúcej vo výroku o odmietnutí žaloby a súd vôbec neprihliadal na konkrétne okolnosti súdenej veci, neprihliadal na žalobkyňou namietanú skutočnosť, že súd prvej inštancie urobil taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti. V konaní odvolacieho súdu vidí neprimeraný formalizmus pri posudzovaní jej procesných úkonov. Podľa žalobkyne v odvolaní logicky odôvodnila, prečo nepodala odvolanie aj proti výroku I. o odmietnutí žaloby, keďže by jej uplynula lehota na podanie návrhu na vyporiadanie BSM, kým by rozhodol dovolací súd. Zo strany žalobkyne bolo spravodlivé žiadať, aby súd vyhodnotil pri náhrade trov konania svoje zavinenie na vytvorení daného stavu v súdenej veci, ktoré svojím konaním žiadnym spôsobom nezapríčinila, žiadnym spôsobom už nemohla ovplyvniť postup súdu po začatí konania, keď súd nepovažoval jej podanie za podanie kvalifikované. Rozhodnutie súdu za daných okolností sa javí byť zvláštne, účelové a v neposlednom rade zbavením sa zodpovednosti za svoje konanie v danej veci a prenesenie zodpovednosti na advokáta, ako osoby, ktorá má poznať právo. Súd prvej inštancie má zákonnú povinnosť po doručení žaloby skúmať, či podanie spĺňa všeobecné náležitosti podania ustanovené v § 127 ods. 1 CSP, pokiaľ súd podanie vyhodnotí ako neúplné, nezrozumiteľné, tak toto má povinnosť zo zákona odmietnuť. Pokiaľ by súd si splnil túto zákonnú povinnosť a odmietol podanie pre nedostatok podpisu na podaní, nevznikli by na strane žalovaného žiadne trovy konania, lebo by ani nemal vedomosť o podaní, a taktiež žalobkyňu by nedostal do časovej tiesne ohľadne postupu vo veci. Žalobkyňa trvá na tom, že jej podanie vykonané elektronicky bolo správne a zákonné a v tomto smere rozvíjala svoju argumentáciu. Súd podľa žalobkyne jej nemôže dať na ťarchu trov konania a právneho zastúpenia, ktoré nezavinila, nakoľko na tvrdenie súdu o nepodpísaní žaloby nemala z čoho usudzovať, nakoľko formulár bol riadne podpísaný, systém vyhodnotil jej podanie ako správne, čoho dôkazom vo finálnej podobe bolo zapísanie do súdneho registra a následné konanie. Podľa názoru žalobkyne nemožno žalovanému pričítať procesný úspech, pretože vo svojom vyjadrení zo 17. marca 2020 poukazoval na rozhodnutia, ktoré sa nevzťahovali na túto vec. Účelovosť konania súdu vo svoj neprospech žalobkyňa odvodzuje aj od toho, že súd 6 mesiacov od tohto podania nevykonal žiadny úkon a dostal ju do časovej tiesne ohľadom podania odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie.

4. Žalovaný sa k dovolaniu vyjadril (č. l. 466 a nasl. spisu) tak, že navrhol dovolanie žalobkyne odmietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania. Žalobkyňa nepodala voči uzneseniu súdu prvej inštancie odvolanie vo výroku o odmietnutí jej žaloby. Ak žalobkyňa mala za to, že postupom súdu došlo k porušeniu jej práv na spravodlivý proces, mohla využiť svoje procesné právo podať odvolanie, pričom dôvody, pre ktoré nevyužila toto právo sú irelevantné. Odvolací súd postupoval správne, keď vychádzal v zmysle § 256 CSP zo zásady procesnej zodpovednosti za zavinenie. Rozhodnutie odvolacieho súdu je riadne odôvodnené, nejedná sa o svojvoľné alebo arbitrárne rozhodnutie. Dovolanie je podľa žalovaného tiež predčasne podané, vzhľadom na nedoručenie rozhodnutia odvolacieho súdu stranám sporu, resp. ich zástupcom do vlastných rúk.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a

slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprisnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

11. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), avšak len pri dovolacom dôvode (vade zmatečnosti) v zmysle § 420 písm. f) CSP, nie pri dovolacom dôvode v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

12. V dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasívnosť odvolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva.

13. Dovolací súd konštatuje aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435

CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

14. Dovolaním dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

15. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15.1. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

15.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017).

15.3. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

15.4. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

16. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala arbitrárnosť, nezákonnosť a nespravodlivosť uznesenia odvolacieho súdu o trovách konania, neprihliadnutím na skutkový stav a okolnosti, pre ktoré odvolanie proti výroku o odmietnutí žaloby nepodala, ako aj porušenie zákonných procesných ustanovení súdom.

16.1. Z viacerých rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva a z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je porušením ústavou a Dohovorom garantovaného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces. A to z viacerých aspektov dotýkajúcich sa kvalitatívnej stránky odôvodňovania súdnych rozhodnutí. Z čiastkových analýz doterajšej judikatúry možno vyvodiť niektoré nasledujúce požiadavky na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré by mal súd v odôvodnení svojho rozhodnutia rešpektovať. Medzi tieto možno zaradiť požiadavky o zákaze vnútornej rozpornosti argumentácie (požiadavka relevantnosti, jasnosti, presnosti a konkrétosti argumentu), povinnosť odôvodniť odklon od existujúcej judikatúry, povinnosť „vyrovnať

sa" s ústavnoprávnym argumentom a názormi právnej vedy, možnosti odvolacieho súdu prevziať argumenty prvostupňového súdu a iné.

16.2. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 383/06).

16.3. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Odvolací súd sa v bode 13. a nasl. odôvodnenia svojho rozhodnutia preukázateľným spôsobom vyporiadal s odvolacími námietkami žalobkyne, keď k námietke žalobkyne, že jej postup pri podávaní žaloby na webovej stránke je správny uviedol, že proti prvému výroku uznesenia súdu prvej inštancie (o odmietnutí žaloby) žalobkyňa odvolanie nepodala a po nadobudnutí právoplatnosti je už tento výrok záväzný a nezmeniteľný. K odvolacej námietke, že žalobkyňa, resp. jej právny zástupca nemal z čoho usudzovať, že žaloba nie je podpísaná uviedol, že žalobkyňa bola v súdnom konaní zastúpená právnym zástupcom, ktorý je právne znalý, a teda správne mal poznať a aplikovať relevantné všeobecné záväzné právne predpisy. Správnosťou právneho posúdenia veci ohľadom otázky procesného zavinenia na odmietnutí žaloby a jej dopadu na náhradu trov takého konania sa dovolací súd nemal možnosť zaoberať pri uplatnenom dovolacom dôvode v zmysle § 420 písm. f) CSP. Napokon nesprávne právne posúdenie veci nezakladá dôvod na konštatovanie nedostatočného odôvodnenia ako prvku nesprávneho procesného postupu, ktorým by sporovej strane bolo znemožnené uskutočňovať jej procesné práva v miere porušenia práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP (napr. III. ÚS 612/2022). Súdny (odvolací i súd prvej inštancie) pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihľadali na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (obdobne napr. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (predovšetkým súdnej).

16.4. Nesúhlas dovolateľky s tým ako súdy pristupovali k vyhodnoteniu jednotlivých okolností spojených s procesným zavinením pri náhrade trov konania vrátane toho, či a prípadne aký na toto zavinenie mal vplyv samotný procesný postup súdu, nezakladá dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP. Úvahy súdov pri hodnotení dôkazov nepreukazujú, aby išlo o prípad extrémneho nesúladu medzi skutkovými zisteniami a prijatými právnymi závermi. Samotná právna úprava (§ 256 ods. 1 CSP) vychádza z toho, že procesné zavinenie spojené s ukončením súdneho konania po jeho začatí sa spája výlučne so stranami sporu a nie súdom (jeho prípadným nesprávnym procesným/úradným postupom). Súdny z dôvodu procesného zavinenia v zmysle § 256 CSP nemožno uložiť povinnosť náhrady trov konania. Inak povedané, ak ide o zodpovednosť za procesný úspech alebo za zavinenie podľa § 255 a § 256 CSP, nemožno vo veci konajúcejmu súdu v civilnom konaní uložiť povinnosť nahradiť trovy konania; uvedené platí bezvýnimčne vo vzťahu ku všetkým subjektom, ktorým by mohol potencionalný nárok na náhradu trov, vrátane trov dokazovania, či separátnej trov, vzniknúť. Od procesného zavinenia v zmysle § 256 CSP tej - ktorej sporovej strany závisí uloženie povinnosti náhrady trov konania. Účastník konania, ktorý svojím protiprávnym konaním zapríčinil, že druhá strana musí brániť svoje práva v súdnom konaní, zásadne poniesie sankciu v podobe povinnosti nahradiť trovy konania, ktoré vzniknú pri tejto procesnej činnosti (nález Ústavného súdu SR z 15. apríla 2020, sp. zn. II. ÚS 577/2018-40, zdroj: X.; právna veta: X.). Pokiaľ sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že z objektívneho hľadiska odmietnutie žaloby, ktorým sa konanie končí, procesne zavinila žalobkyňa lebo elektronickými prostriedkami podanú žalobu podala bez autorizácie podľa osobitného predpisu a túto dodatočne nedoručila v zákonnej 10-dňovej lehote v listinnej podobe, ani elektronickej podobe s autorizáciou podľa osobitného predpisu, ide o naplnenie zákonnej zásady procesnej zodpovednosti za zavinenie ohľadom trov konania jeho účastníkov v zmysle § 256 CSP.

16.5. Dovolací súd opakovane zdôrazňuje, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi

vykonaného dokazovania.

16.6. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané sudy prvej a druhej inštancie ako skutkové sudy a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak o taký prípad v danej veci nešlo.

16.7. Nedostatočne zistený skutkový stav veci, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2018, 3Cdo/94/2018, 6Cdo/69/2020, 9Cdo/209/2020). Pri posudzovaní ústavnosti tohto právneho názoru nedospel ústavný súd (II. ÚS 465/2017) k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

17. Pokiaľ dovolateľka vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala, že v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom (v otázke povinnosti nahradiť trovy konania, prípadne ohľadom otázky účelnosti priznaných trov konania) bolo porušené jej právo na spravodlivý proces, dovolací súd uvádza, že už podľa predchádzajúcej procesnej úpravy dospel najvyšší súd k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením veci (viď R 54/2012 a tiež 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 7Cdo/26/2010, 8ECdo/170/2014). Podľa právneho názoru najvyššieho súdu nie je ani v súčasnosti (po 1. júli 2016) žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Na tom, že ani prípadné nesprávne právne posúdenie veci nezakladá dovolateľom tvrdenú vadu zmätočnosti, zotrval aj judikát R 24/2017 a tiež viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018, 9Cdo/86/2020).

18. Dovolanie žalobkyne za takejto situácie nebolo procesne prípustné v zmysle § 420 písm. f) CSP, lebo v ňom nebolo opodstatnene namietnuté, že súd (odvolací) nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Vzhľadom na uvedené bolo dovolanie žalobkyne ako neprípustné odmietnuté [§ 447 písm. c) CSP].

19. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalovanému priznal nárok na ich náhradu, keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinila žalobkyňa (§ 256 ods. 1 CSP).

20. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.